

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Розробка, застосування і оцінка ефективності реабілітаційних програм для хворих на коксартроз на базі санаторію «Гопри» з урахуванням клініко-рентгенологічної стадії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко В.М. Остеоартроз: практична настанова / В.М. Коваленко, О.П. Борткевич. — К. : Моріон, 2010. — 608 с.
2. Корж Н.А. Остеоартроз: консервативная терапия / Н.А. Корж, Н.В. Дедух, И.А. Зупанец.-Харьков : Золотые страницы, 2007. - С. 14-47.
3. Носкова А.С. Оценка функциональной недостаточности суставов в реабилитации / А.С. Носкова, И.Г. Красивина, И.С. Могутова // Физиотерапия, бальнеология и реабилитация. - 2005.- №6. - С. 32-35.
4. Поворознюк В.В. Остеоартроз: современные принципы лечения // Новости медицины и фармации.- 2004. -Т.144, №4. -С. 10-11.
5. Сміян С.І. Остеоартроз колінних суглобів: сучасний стан проблеми / С.І. Сміян // Ревматологія.- 2011.- №3.- С.12-15.
6. Conservative therapy of osteoarthritis / P. Diehl, L. Gerdes-meyer, J. Schauwecker et al. // Orthopade-2013- №42 (2).- P. 125-139.
7. EULAR recommendations for the non-pharmacological core management of hip and knee osteoarthritis / Ann. Rheum. Dis.- 2013.- №72.- P.1125-1135.
8. Kaldny B., Beyer N.F. Conservative nonpharmacologic al treatment of arthrosis // Orthopade. -2001- Vol. 30, №11- P. 848-855.
9. Hammond A. Rehabilitation in musculoskeletal diseases // Best Pract. Res. Clin. Rheumatol. -2008. - Vol. 22, №3 - P. 4-9.
10. Schencking M., Wilm S., Redaelli M. Comparison of Kneipp hydrotherapy with conventional physiotherapy in the treatment of osteoarthritis: a pilot trial // J. Integr. Med.- 2013- №11(1)- P. 17-25.
11. Sharma L. Nonpharmacologic management of osteoarthritis // Curr. Opin. Rheumatol. - 2002. - Vol. 14, №5. - P. 603-607.
12. www.goloprstan.net/firm/gopri_ru/htm

УДК 796:378.037:81

Кондрацька Г.Д., Федорищак Р.Л.
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СПЕЦКУРСУ «ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ» НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН

Стаття присвячена вивченню та аналізу методик формування комунікативної культури майбутнього учителя. З'ясовано, що всі вони орієнтовані на пошук раціональних методів навчання для практики вчителів у навчальних закладах. Показано позитивні і негативні сторони професійно-мовленнєвої культури вчителів фізичного виховання. Встановлено, необхідність глибокого впровадження методики формування професійно-мовленнєвої культури спілкування у студентів факультету фізичного виховання. Запропоновано, спецкурс «Професійно-мовленнєва культура спілкування» для студентів факультету фізичного виховання. Розроблено методику перевірки рівня професійно-мовленнєвої культури спілкування студентів факультету фізичного виховання.

Ключові слова: спілкування, спецкурс, принципи, підходи, сторони, види, професійно-мовленнєва культура.

Кондрацкая Г.Д., Федорищак Р.Л. Методические аспекты внедрения спецкурса «Профессионально-речевая культура общения» на занятиях по спортивным дисциплинам. *Статья посвящена изучению и анализу методик формирования коммуникативной культуры будущего учителя. Установлено, что все они ориентированы на поиск рациональных методов обучения для практики учителей в учебных заведениях. Показано положительные и отрицательные стороны профессионально-речевой культуры учителей физического воспитания. Установлено, необходимость глубокого внедрения методики формирования профессионально-речевой культуры общения у студентов факультета физического воспитания. Предложено, спецкурс «Профессионально-речевая культура общения» для студентов факультета физического воспитания. Разработана методика проверки уровня профессионально-речевой культуры общения студентов факультета физического воспитания.*

Ключевые слова: общение, спецкурс, принципы, подходы, стороны, виды, профессионально-речевая культура.

Kondratska, G.D., Fedoryschak, R.L. Methodological aspects of the introduction course "Professional-linguistic culture of communication" in the classroom with sports disciplines. *The article is devoted to the study and analysis techniques of communicative culture teacher found out that they are focused on the search for efficient methods of teaching practices in teacher education. Positive and negative aspects of professional-speech culture of physical education teachers who have objective value for the future of the students. Established the need for in-depth implementation method of forming professional-speech culture of communication. Proposed course " Professional-linguistic culture of communication" for students of physical education. The method of verification of professional-verbal communication culture physical education students. Proved its importance in the implementation of the educational process of sports disciplines. Exposed, the implementation of a special course taking into account the principles, approaches and types of parties between teachers and students. Confirmed the need for a systematic and sequential arms students with the knowledge and skills to create professional-verbal communication culture of future teachers of physical education. Found that the use of communication-oriented approach in the classroom with sporting disciplines is essential in the formation of professional-verbal communication culture of future specialists in physical education.*

Key words: communication, special course, principles, approaches, parties, types of professional-linguistic culture.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Стрімкий розвиток інформаційних та комунікативних технологій. Інтеграція нашої країни у європейський освітній та культурний простір. Відкриття нових ринків праці дають можливість особистості швидкого доступу та обміну будь-якою інформацією між носіями професійного зростання. На етапі реформування вітчизняної освітньої системи спостерігається процес переходу від репродуктивного способу навчання до комунікативного-орієнтованого підходу. Усе це дає змогу говорити про збільшення значення принципу доступності та більш дистального висвітлення становлення та розвитку комунікативного підходу до формування культури спілкування для фізичного виховання у суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічною основою комунікативного-орієнтованого підходу до формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх учителів слугують дослідження відомих зарубіжних та вітчизняних учених. Так, на думку Кушнір Т.Б. основними компонентами розвитку освіти є цілеспрямоване розширення інформатизації навчання, використання електронних навчально-контролюючих засобів для вивчення дисциплін, створення електронної бібліотеки [6]. Як стверджує Кремень В.Г. на межі тисячоліть відбувається історичний перехід людства від індустріальної до інформаційної цивілізації» [5, 47с.]. Разом із тим, опираємось на закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рік» (2007), де розкрито шляхи формування інформаційного забезпечення майбутнього вчителя через рівень активності студентів, трансформацію професійної освіти в самоосвіту, процес актуалізації - в самоактуалізацію, розвитку – в саморозвиток [2]. Відомо, що професійне спілкування – це система прийомів і навичок органічної соціально-психологічної взаємодії педагога і вихованців. Змістом цього спілкування є обмін інформації, організація взаємин за допомогою комунікаційних навичок [4, 608с.]. Застосування мовних засобів спілкування у спортивній діяльності досліджувалось Ханіним Ю.Л. [7, 42с.]. Він розглядає залежність структури мовного спілкування на заняттях із спортивних ігор. Пропонує такі засоби спілкування у спортивній взаємодії: 1. Проголошування імені партнера з метою привернути його увагу, визначити комбінацію, повідомити про свою готовність діяти, спонукати партнера до визначеної дії. 2. Називати комбінації при плануванні дій. 3. Повідомлення про наміри свої і партнера. 4. Повідомлення про місце розташування свої і партнера. 5. Вказувати на бажанні дії спортсмена. 6. Оцінити дії партнера. 7. Стимулювати до більш активних дій.

Недостатнє вивчення та обґрунтування ученими і науковцями проблеми формування професійно-мовленнєвої культури спілкування в майбутніх фахівців з фізичного виховання привели нас до поглибленого дослідження окресленої мети.

Мета дослідження. Розкрити методичні аспекти впровадження спецкурсу «Професійно-мовленнєва культура спілкування» на заняттях зі спортивних дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку теорії і практики освіти сучасного покоління особливо актуальними є проблеми професійної майстерності та педагогічної діяльності майбутнього фахівця з фізичного виховання. У професійній майстерності вчителя важливе місце займає педагогічна культура.

Педагогічна культура – є педагогічною системою і водночас елементом, особистісним утворенням діалектичною інтегрованою єдністю педагогічних цінностей. Педагогічна культура як одна з найважливіших культур суспільства зумовлена специфікою педагогічної діяльності вчителя спрямована на формування особистості. Через культуру вчителя відзеркалюються його професійні цілі, знання, мотиви, уміння, якості і змінення відносин.

Культура вчителя має дві фази прояву:

- статичну – відбиває її як наявний рівень;
- динамічну – виявляється у розвитку вміння реагувати на зміни.

Необхідність виділення цінностей, цілей і мотивів полягає в тому, що цілі є логічним стержнем сенсом діяльності особистості майбутнього вчителя фізичної культури. Визначена система підвищення професійної майстерності студентів забезпечує підготовку вчителя фізичної культури до роботи в освітніх закладах, метою котрої є формування всебічно розвинутого вчителя фізичної культури, здатного творчо вирішувати завдання фізичного виховання у різних організаційно-педагогічних формах. Розробка спецкурсу пов'язана з виявленням специфіки впливу інформаційного процесу між двома суб'єктами спілкування, тобто з урахуванням відносин, їх установок, цілей, намірів, що часто приводять не тільки до руху інформації, але й до уточнення й збагачення тих знань, відомостей і думок, якими обмінюються суб'єкти процесу. Виходячи з того, що основним засобом спілкування є мова, ця форма припускає постійну залежність від загального культурного рівня індивіда. Це обумовлює виникнення і розвиток відповідних форм мислення і певних мовних засобів і способів вираження думки. Основою розробки спецкурсу є врахування принципів. а саме: принципу активної комунікації що полягає у формуванні системи завдань, спрямованих на стимулювання активності студентів в групі (жорсткість та варіативність в організації навчально-виховного процесу; принципу зв'язку знань та вмінь, отриманих в умовах вищого навчального закладу і пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю; принципу розчленування здобутих навичок з метою послідовного оволодіння окремими прийомами в процесі психофізичного і соціального тренінгу під час надання і контролю інформації.

Розроблений спецкурс «Професійно-мовленнєва культура спілкування» для майбутніх учителів фізичного виховання враховує такі теми для опрацювання зі студентами: Тема №1. Термінологія у фізичному вихованні; Тема №2. Спілкування як процес виявлення індивідуальних здібностей та формування професійних якостей особистості учителя фізичної культури; Тема №3. Культура спілкування, як одна із складових реалізації особистості у професійній діяльності фізичного виховання. Тема №4. Способи взаємодії вчителя фізичної культури. Тема №5. Види комунікації, її роль у формуванні «Професійно-мовленнєвої культури спілкування» в майбутніх учителів фізичної культури». Тема №6. Механізм розв'язання поставлених завдань за допомогою професійно-мовленнєвої культури спілкування вчителя фізичної культури.

Під час впровадження спецкурсу «Професійно-мовленнєва культура спілкування» для студентів факультетів фізичного виховання на заняттях із спортивних дисциплін враховувалися такі види педагогічного спілкування: 1. За участю суб'єктів: міжособистісне спілкування яке характерне для певних груп; особистісно-групове – викладач і група; міжгрупове за участю суб'єктів навчального процесу. 2. За характером: безпосереднє спілкування – це коли співрозмовники спілкуються один з одним; опосередковане спілкування – коли спілкування відбувається за наявності 3 осіб; монологічне спілкування – коли спілкування передбачає розгорнуте висловлювання одного з учасників; діалогічне – коли у спілкуванні беруть участь усі співрозмовники. 3.

За тривалістю: короткочасне – викладач висловлює свою думку чітко і лаконічно; довготривале – коли суб'єкти обмінюються розгорнутою інформацією щодо змісту завдання; завершене – коли викладач оцінює результати проведення заняття; не завершене спілкування – коли викладач не розкрив до кінця тему і зміст заняття, перерване – спілкування, що припинене з певних причин. Разом із тим, під час формування культури спілкування на заняттях зі спортивних дисциплін необхідно враховувати сторони спілкування викладача і студентів: комунікативну – пов'язану з обміном інформації, орієнтацію однієї людини на іншу, розумінням значущості інформації, прагненням сприйняти її; інтерактивну – пов'язану з організацією взаємодії що забезпечує цілісність спілкування на занятті і позаурочний час, співробітництво і творчість між студентами; перцептивну – пов'язану з пізнанням викладачем особистості студент, самоутвердження у майбутній професійній діяльності. Для ефективного вирішення завдань освіти у ВНЗ, враховуючи умови в яких навчаються студенти виникає необхідність для глибокого засвоєння спецкурсу на кожному занятті з спортивних дисциплін враховувати у студентів, які проводять (частини занять, комплекси вправ) такі складники культури спілкування і оцінювати їх за чотирьох бальною шкалою (Таблиця 1.).

Таблиця 1

ЗМІСТ СПЕЦКУРСУ «ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВА КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ»

Назва складників	Оцінка елементів професійно-мовленнєвої культури спілкування			
1. Тембр голосу	1	2	3	4
2. Звуковий діапазон слів	1	2	3	4
3. Швидкість слів	1	2	3	4
4. Термінологічні висловлювання	1	2	3	4
5. Кількість слів бур'янів	1	2	3	4
6. Види взаємодії викладача і студентів	1	2	3	4

Для визначення рівня професійно-мовленнєвої культури спілкування кожного студента викладачам було запропоновано ведення журналів обліку на заняттях із спортивних дисциплін. Після кожного заняття викладач з допомогою студентів оцінював балами застосування запропонованих складників. У результаті проведеного експерименту встановлено, що на початковому етапі дослідження тільки: 1. Тембр голосу був поставлений у 10% студентів; 2. Звуковий діапазон слів – 10%; 3. Швидкість слів – 25%; 4. Термінологічні висловлювання – 23%; 5. Кількість слів бур'янів – 27%; 6. Види взаємодії викладача і студентів – 5% студентів. На завершальному етапі дослідження ці показники змінилися у кращу сторону відповідно: 1. Тембр голосу був поставлений у 15% студентів; 2. Звуковий діапазон слів – 15%; 3. Швидкість слів – 15%; 4. Термінологічні висловлювання – 30%; 5. Кількість слів бур'янів – 13%; 6. Види взаємодії викладача і студентів – 12% студентів. Таким чином, запропонована методика ефективно впливає: на 5% зросла кількість студентів, які поставили свій тембр голосу та регулювали звуковий діапазон слів під час проведення заняття; на 10% зменшилась кількість студентів, які під час заняття не контролювали швидкість висловлювання думки; на 7% збільшилась кількість студентів, які покращили свої знання спортивної термінології і покращили свою взаємодію з викладачами; на 14% зменшилась кількість студентів, які вживали слова бур'янів. Отже, для вирішення поставленої мети викладачі ВНЗ зобов'язані в комплексі, систематично виконувати такі функції: інформаційну, контактну, що сприяли встановленню зв'язків між викладачем і студентом; спонукальну де спілкування має бути стимулом до активізації діяльності студентів; координаційну де спілкування посилює взаємодію до узгодження дій під час заняття, розуміння, забезпечення адекватного сприйняття, взаєморозуміння; емоційну для встановлення процесу спілкування і встановлення відносин; здійснює вплив на студентів, що змінює їх поведінку, наміри, постанови, рішення, потреби.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. В дослідженні розкрито методичні аспекти впровадження спецкурсу «Професійно-мовленнєва культура спілкування» на заняттях зі спортивних дисциплін, а саме: види, сторони та функції, які необхідно враховувати в навчально-виховному процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. В подальшому залишається недослідженою роль професійно-мовленнєвої культури спілкування у формуванні професійної компетентності майбутнього учителя фізичної культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виленский М. Я. Профессиональная направленность физического воспитания студентов педагогических специальностей : уч. пособие / М. Я. Виленский, Р. С. Сафин. – М. : Высш. шк., 1989. – 159 с.
2. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рік».
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: /Лариса Ковальчук Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
5. Кремень В. Модернізація освіти – важливий чинник соціального економічного і політичного розвитку України / В. Кремень// Вісник НАН України. 2001. – № 3. – 47 с.
6. Педагогічна майстерність учителя. Навчальний посібник / за ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. – Вид. 20е, випр. і доп. – Харків: ОВС, 2006. – 224 с.
7. Vylenskyu, M.J., Safyn, R.S. (1989), Professionalnaya napravlennost fizycheskoho of education studentov pedagogical specialties, *Ouch. Posobyu*, High society, Moscow, Russia, 159p.
8. Law of Ukraine "On the Fundamentals of Information Society in Ukraine in 2007-2015 year."
9. Dychkivska, I.M. (2004), Innovative teaching technologies, teach. guidances, Akademydav, Kiev, Ukraine.
10. Kovalchuk, L. (2007), Basics of pedagogical skills, *manual*, Publishing House Ivan Franko Lviv National University, Lviv.
11. Kremen, V. (2001), Education Modernisation - an important factor of social economic and political development of Ukraine, Bulletin of the National Academy of Sciences Ukraine, no 3.
12. Kushnir, T.B. (2010), Innovative approaches to the development of education in Ukraine vyschschyh the reformation yedynogo European educational space [electronic resource], Access: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Geopolityka/2010_2PDF/kushnir.pdf.
13. Grunova, V.M., Zolotukhina, S.T. (2006), Pedagogical skills teacher, *Textbook*, ATS, Kharkov, Ukraine.